

Совеня

Лене Майер-Скуманц / Салваторе Шиашиа

Дуже давно, коли ще люди та звірі знали спільну мову, жило собі в лісі за казковими горами совеня. Воно було наймолодшим серед братиків і сестричок та й останнім покинуло дупло старезного дерева. Татусь-пугач і матуся-сова навчили його, як потрібно літати, ловити мишей та купатися у сонячному промінні. А тоді промовили: - Тільки про відвагу не забувай, наше маленьке! Роздивися, яким є світ! -А чи не закрихітне я для такого? - спитало совеня. Татусь-пугач і матуся-сова заскреготіли дзьобами та згодом засопіли, поважно роздумуючи: - Велика-Сова-яка-все-сотворила, захоронить тебе у мандрівці! А правила ти знаєш: умертвляй поживу неймовірно швидко, щоб не причиняти болю, тоді і смакуватиме краще. Втішайся кожним промінчиком світла, яким слабеньким воно б не було. А відносно далеких польотів, то пам'ятай: літати вчимося тільки літаючи, й нічого більш до цієї науки додати.

Совеня покрутило голівкою на всі боки, аби ще раз поглянути на батьків та родинне дерево. Пирснуло, пронизливо заголосило і схлипнуло на прощання. Тоді розкрило свої віяла і полетіло.

Ліс за казковими горами був великий, повен звірів. Недовго літаючи, сова знайшла на галявині скелястий пагорб. Влаштувалась на порослій мохом маківці, зіницями жмурилась на бездонний диск сонця і впивалась радістю. Під нею на камені, ще теплому від сонячного проміння, лежала дика кішка. Чотири чорні смуги від самої мордочки впивались у чоло. Її розпушений кулястий хвіст тихо сколихнувся, коли вона підняла голову і глипнула на маленьку сову.

- Сово! Ти якраз вчасно. Скажи мені, як може Велика-Дика Кішка-яка-все-сотворила дозволяти котам приручати себе? - Що, що? - здивовано промимрило совеня.

- Вчора ввечері я залетіла так далеко як ніколи - аж до самого струмка, що з шумом стікає в долину із казкових гір. Там вгледіла людську оселю, побудовану з каменю та дерева. Навкруги добряче пахло жирненькою птицею. Але я була сита та бажала лишень здалеку трішечки поспостерігати... Перед хатиною сиділа людина, яка тримала на колінах кицю і гладила її. Ця ж не кусала і не дряпала, а тільки вдоволено муркотіла. Мені мороз пішов поза шкірою. Дозволити торкатись до себе, - мррр! Чи таке можливо?

Совеня нагнулось, мотнуло голівкою, зацвіркотівши: - Звідки маю знати?

Дика кішка випрямилась, її кулястий хвіст розпушився і зіпнувся вгору. Зіниці в неї виблискували зеленими та жовтими вогниками.

- І це запитуєш ти? - злісно скреготіла вона. - Ти ж сова! А сови мудрі і знають відповіді на всі питання у світі! - Мені це не відомо, - перелякано промимрило маленьке совеня.

- Для чого ти тоді існуєш? - фиркнула дика кішка. - Соромся! Бо чи даси собі раду?

Совеня було настільки знічене, що розпростерло крильця і подалося звідси. Воно відшукало дерево з високим стовбуром та розлогою кроною, що виблискувала у промінні західного сонця. Совеня примостилось на нижній гіллячці, намагаючись думати. Та раптом із лісової галявини донеслось шарудіння: щось із важкими крилами зносилося вгору, з шумом опустилось, голосно порхаючи. І неподалік совеняти приземлився павич. Гіллячка почала погойдуватись під тягарем його ваги.

- Знову вдалося подолати! - похвалився павич, - щовечора перед сном мушу робити такі зусилля! Чому я не можу так добре літати, як і ходити? Агов, а хто тут собі примостився?

Мале, послухай-но, це моє спальне дерево!

- Пробачте!- охрипло пробелькотало совеня.

Павич помахав розкішними перами і мовив: - О, по голосу впізнаю сову! Як добре!

Він розчепірів свого довжелезного хвоста та опустив його до землі.

А тоді продовжив: - Мене непокоїть одне питання: Чому Великий-Павич-який-всесотворив звелів вирости такій мізерній кількості спальних дерев для нашого брата?

- А-а, - як це? - важко зітхнуло совеня.

- Чи не бачиш, яким довжезним хвостом мене нагороджено! - заговорив павич. - Я можу навіть перевертатися. Та коли по-справжньому захочу спати, він завдає мені клопоту.

Лишень дуже високі дерева із горизонтальним гіллям вгорі мене влаштовують. У цьому лісі таких дуже мало! - А ось це? - прошепотіла сова.

- Я бажав би зо два або й три таких для вибору, - гордо вигукнув павич. - Тож повіч мені!

Чому про це раніше ніхто не потурбувався?! - Не знаю,- зніяковіло відказало совеня.

Павич низько нахилив голову, так що його голуба пір'яна крона майже торкалась грудей совеняти. - Ти не знаєш? Чому ти цього не знаєш? Адже сови знають відповіді на всі питання у світі! - Мені не було відомо, що це одне із світових питань, - трішки подратувалося совеня. - Маленький дурнику, тоді ти ніяка не справжня сова! - зухвало буркнув павлін. - Соромся! Чи зможеш полетіти далі!

Мені не було відомо, що це одне із світових питань, - трішки подратувалося совеня. - Маленький дурнику, тоді ти ніяка не справжня сова! - зухвало буркнув павлін. - Соромся! Чи зможеш полетіти далі!

буркнув павлін. - Соромся! Чи зможеш полетіти далі!

Перелякане совеня відлетіло геть.

Воно знайшло скелю із маленькою заглибиною, вгніздилося, щоби трохи перепочити і поміркувати. - Чому маю соромитися?- мовило само до себе. - Чому маю знати відповіді на всі питання світу?! - обурювалось совеня. - Як сміє дика кішка розповідати про Велику-Кішку-яка-всесотворила, а павич про Великого-Павича-який-всесотворив, коли давно була Велика-Сова-яка все-сотворила?

Сонце заховалось за казковими горами. На західньому небі іскрилась вечірня зоря та повільно сходив місяць. Його промені заглянули до заглибини в скелі - і совеня втішалось сріблястим сяйвом.

- Пора для вильоту! - кихикнув чийсь голос позаду нього. - Лагідна привітна ніч!

Вознесімо подяку Великому-Лилику-який-всесотворив!

Совеня крутнуло голівкою і запримітило лилика, який повис на стелі головою донизу.

Кігтями задніх лапок та обох великих передніх кулачків міцно вп'явся він у скелю.

Широко розчепірів літальну перетинку для змащування. Язичком перехопив слизь, котра просочувалася із отвору над ніздрями та спритно розтер її вздовж перетинки.

- Ой-ой-ой, ойой, який неприємний запах! - вирвалося у совеняти.

- Авжеж, добряче пахне! - ствердив, погоджуючись, лилик. - Тому не поживишся мною, моя дорогенька! Ти ж сова, чи ні? - Так, але я ще маленька і тому не зовсім справжня!
- Ще б пак, сова залишається совою, а сови знають відповіді на всі питання світу! - сказав лилик. - В мене знайдеться запитання, моя дорогенька! Лилик, висячи, перемістився далі, схопившись лапками за видолинку і повис лицем в лице до совеняти. - Поглянь, якою винахідливою мене сотворено - пискнув він. - Чудово озброєний супроти всього! І навіть серед найчорнішої ночі я знаходжу свою улюблену їжу - комарів. Спершу покрикую і коли відлуння поверається назад, лечу донизу і негайно схоплюю поживу. Лиш одне засмучує мене: я спроможний приводити на світ кожного року тільки одне єдине дитятко. Метелики і мотилі відкладають багато, багато яєчок, за одною їжачихою дріботить цілий ряд їжачків, а лисиці мають принаймні трьох дитинчат. Чому Великий-Лилик-який-всесотворив присудив мені втішатись тільки одною дитиною в році?
- Цього я не знаю,- відказало совеня. Лилик із здивуванням подався назад, а тоді вперед - і мовив: - Ти не знаєш? Я не вірю? - Справді не знаю, - відрекło совеня і гірко застогнало від скорботи. - Хто ж повинен знати, коли ти не знаєш?- сумно запитав лилик. - Можливо ти замало напружуєш розум? Чи не так? Приходь знову, коли спаде на думку відповідь. Совеня згідливо крутнуло голівкою. - Гарзд, - запищав лилик, розкрив свою літальну перетинку - і зник. Його пульсуючі окрики сколихнули повітря. Опісля багато ще інших лиликів повиповзали із розколини скелі. Совеня дивилось їм услід, як вони зигзагом коливалися в леті у срібному павутинні місячного сьйва.

Попри журбу, совеня відчуло неймовірно сильний голод. Тому цілісіньку ніч мусило полювати: з блискавичною швидкістю **умер_їтвляло** мишок - свою поживу. Коли воно нарешті досхочу наситилось, і не хотіло більше полювати, тоді заговорило до однієї мишки, зачувши як та саме вовтузилась під землею:

- Агов, мишко внизу, озвись: яка могутня істота сотворила тебе і мене і все на світі? Із земляної нірки почувся писк: - Велика-Миша- а хто ж іще? Тобі це добре відомо, старий Всезнайко! Чому так закрадаєшся? Бажаєш заманити мене виповзти зі своєї нірки? Твоє поріддя несе вину, якщо серед нас когось забракне. Хотілося б знати, чому вас, сов, не сотворено поїдачами трави? - А може зерна?- фиркнуло совеня.
- О, ні у якому раз, зерно належить нам, - запищала впівголос мишка і тоді запанувала тиша.

Совеня полетіло далі, підшукуючи собі розлоге верховіття для відпочинку.
- Пугу-пугу, - ніякий я не Всезнайко,- тужно завивало воно. - Я цілковитий Незнайко, ось в чому я ревно переконано. Ген вдалині, під ним промчала сіра тінь із товстим кулястим **хвост_Жом**. - Ну-ну!- невдоволено вона пробурчала. - Щось трішки ніби на тонюсіньку волосинку маєш у голові.

Совеня похитало голівкою. - Я вчитимусь -, запищало воно і впало в обійми сну.

Коли барви ранішньої заграви торкнули листяну корону лісу, совеня знову чулося бадьорим та милувалось рожевим сьйвом.

- Чого тільки не доведеться зустріти та пізнати сьогодні? - міркувало воно. Тоді розпростерло крильця і беззвучно та швидко подалося понад ранковим лісом у напрямку до казкових гір.

Вгледівши під собою струмок, що шумував та виблискував, воно опустилось зовсім низько і запримітило людську оселю, про яку розповідала йому дика кішка. Довкруги залягала тиша, лиш декілька курочок борсались у пошуках за хробачками. А знизу від струмка доносився відгомін людського голосу.

Совеня полетіло вслід за піснею і зустріло жінку, яка брала воду.

Сова сіла собі на ягідний кущ, похрипуючи мовила: - В тебе гарний голос, набагато гарніший ніж у мене.

Жінка глянул_ья і засміялась. Тоді заговорила до совеняти: - Уяви собі, якби всі сотворіння мали все однакове. Чи не було б нудно жити на світі? Ти, наприклад, бачиш та чуєш краще від мене, а це тому, що ти мусиш літати.

- А чому ти співаєш?- поцікавилось совеня. - Тим співом обороняєш межі своєї території, де ти маєш їжу, як це робить чорний дрозд? - Я співаю, щоб легше йшла праця, - пояснила жінка. - А інколи співаю на честь Великої-Матері-яка-все-сотворила.

- Де вона живе? - допитувалось совеня. - Повсюди, - відповіла жінка. - Людський зір не спроможний її осягнути. Сонце, місяць і зорі - лишень прикраси на її сукні.

- А коли я розповім тобі, - прошепотіла сова, - що риби у цьому ставку величають Велику-Рибу-яка-все-сотворила? - Це ніколи не ображатиме Велику-Матір, - мовила жінка. - В неї серце відкрите для всіх її сотворінь. Совеня покивало голівкою і задумалось: - Радіє вона, коли ти співаєш на її честь? - Думаю, що так, - відповіла жінка.

- Я про_ шу у неї і про багато інших речей. Щоб дах над моєю хатиною ще довгі роки зберігався, щоб мої курочки висиджували багато курят та й щоб ми були здорові, моя дитина і я... - Ти клопочешся про те, що прийде завтра?

- Це робить кожен, - погодилась жінка. - Скажи, чи йтиме сьогодні дощ чи ні? Бо мені потрібно, щоб моє прання підсохло. - В повітрі пахне дощем,- пролопотіло совеня, пронизливо крякнуло на прощання і полетіло животиком уверх звідсіль.

Сонце світило цілий день і совеня приймало рясні сонячні ванни. - Була добра нагода порозмірковувати. Під вечір сова полетіла до казкових гір. Коли настала ніч, вона вгледіла, що між деревами мовби щось світиться, схоже на золоту зірку. Вона подалася за мерехтінням світла і напіткала маленьку дерев'яну хатину.

Сяйво світла проривалось із отвору у стіні назовні, приваблюючи нічних метеликів. І совеня теж почулось замороженим сяєвом. Воно підлітало все ближче та ближче, поки не опинилось на вузькій стежці пере_«д самим отвором. Тепле сяйво виявилось настільки привабливим, що совеня зтягнуло свою улюблену пісню. Похрипувало, завивало та пронизливо голосило. - Сова на моєму підвіконні, - промовив глибокий голос.

- Ласкаво просимо! - Совеня примружилось, щоби окрім світла ще щось побачити. Це був старенька людина.

Совеня спитало старого: - Що ти тут робиш? - Я читаю, - відповів він і сполошив метеликів, зігнавши їх із білого листка книги. - День був закоротким, тож читаю при світлі лампи. Це книга про Великого-Батька-який-все-сотворив.

- А де він живе? - поцікавилось совеня. - Повсюди, - відповів старий. - В Небесному Царстві, яке очі наші ще не заслужили бачити, та й у серцях людей.

- Ти просиш у нього про завтрашній день? - допитувалось совеня.

- Так, - мовив старий. - Але ще більше за проминуле життя. Скільки довелось пережити. І це хвилює мене. - Якщо я розповім тобі, - прошепотіло совеня, - що нічні метелики вшановують Великого-Нічного Метелика-який-все-сотворив...

Старий усміхнувся співчутливо: - А як мають по-іншому уявляти собі Великого Батька? - Можливо як Велику-Матір подібно до уявлень жінки в долині біля струмка?

Старий поморщив чоло.

- Як багато говорив я їй про Великого-Батька, але твоє зауваження свідчить про безуспішність моїх повчань. Та попри все надіюсь, що котрогось дня вона спізнає правду.
- Чи ображає Великого-Батька, коли ця жінка називає його Великою-Матір'ю - запитало совеня з цікавістю. Старий довго роздумував. - Рідкісне і дивне твоє запитання... Гадаю, що ні. Великий-Батько є добрий. Боюсь, що мене це трішки ображає, його вірного слугу...
- Не обтяжуй цим своє серце, - промовило совеня, писнуло на прощання і зникло.

Наступного ранку совеня знову полетіло назад до струмка. Та на цей раз зустріло тут дитину замість жінки. Вона сиділа на березі, тримаючи на колінах котика, перехрещені ноги звисали у воді, і весело споглядала рибок. Сонце освітлювало дитину, котика, вод_Sy, каміння і траву. Не подаючи жодних звуків, мале совеня вмостилося на стовбурі дерева. Його гострі оченята добре могли все спостерігати на віддалі, як котик насолоджується ласкою, забувши навіть про присутніх рибок. Як виблискують хвилі!
Сова замилювалась красою.

А чи дитина теж знала власне ім'я Чарівного Творця, що все сотворив та освітив променями сонця. Можливо дитя і не знало жодного імені для Нього, але воно сиділо посередині у Його присутності і совеня це відчуло. І завтра, і післязавтра тут не існували і не були важливі. Як і вчора та позавчора, котрі перебували десь далеко у минулому і не мали жодного значення. Совеня повертало голівку на всі сторони та пригадувало усі інші назви для Чарівного Творця.

- Ти, Велика-Сова-яка-все-сотворила, Велика- Дика Кішко-, Великий-Павліне, Великий-Лилику, Велика-Мишо, Велика-Мати, Великий-Батьку, Тебе можна б прозвати Великою-Тасмницею - що завжди є-тепер, -шепотіло захоплено совеня.

Кицька **в_ідкрила** одне око і підморгнула сові:

- Чому б ні! - ліниво м'явкнула вона.

По заході сонця совеня повернулось назад до лісу. Оглянулось на мишачу нірку і вигукнуло: - Пугу-пугу! Все Живе отримує життя від Живого! І ваші зернята теж наповнені життєдайною силою. А далі зустріла лилика: - Як ти добре літаєш, - похвалило її совеня. - Коли б тобі доводилось виношувати в утробі більше ніж одне дитя, це було б заважко для твоєї літальної перетинки. - Мабуть, що так,- погодився лилик.

Мале совеня пролітало над спальним деревом павліна.

- Бідолахо, марнославний бовдуре,- подумало воно. -Ти з того поріддя, що і кури, а бажаєш мати більше ніж одне спальне дерево для себе.

Сова полетіла далі і вгледіла дику кішку насторожі, що примостилась на розлогій гілляці. Очі в неї спалахнули, коли побачила мале совеня.

- Ну що, набралось мудрості?- зухвало муркнула вона

- Не зовсім, бо я маленьке і ще вчуся, - пролепетіло совеня вдоволено. - Я теж бачив котика, що дозволяв себе гладити. І навіть риби у ставку не **звалили_эйого** покинути приємне ложе на дитячих колінах.

- Просто нечувано!- зашипіла дика кішка від образи.

- Якби всі сотворіння виявились однаковими та мали однакові відчуття, чи не було б скучно жити? - дорікнуло совеня. - Хіба погано, що Велика-Тасмниця, яку ти називаєш Великою- Дикою Кішкою допускає має стільки різних облич?

Дика кішка мовчала, а совеня полетіло далі. Нарешті воно відвідало і своїх батьків на родинному дереві.

Татусь-пугач і матуся-сова похрипували:

- Ласкаво просимо! Чи багато навчила тебе Велика-Сова-яка-все-сотворила? - Так, - мирно відповіло совеня, - і відтепер я вам та всім сотворінням розповідатиму про це! -

Чини так, моя дитино! - сказала матуся-сова.

А татусь-пугач додав: - Лишень серед людей тобі не легко доведеться. Вони мало кому вірять. Совеня похитало голівкою:

- Я летітиму доти, поки не зустріну когось, хто мені повірить, - запищало воно.